

سیر تحول انضباط در نظام های آموزشی بررسی می شود

نشست علمی ماهانه انجمن فلسفه تعلیم و تربیت با حضور مرضیه عالی...

نشست علمی ماهانه انجمن فلسفه تعلیم و تربیت با حضور مرضیه عالی، با عنوان "نگاهی تبارشناسانه به سیر تحول انضباط در نظام های آموزشی (مبتنی بر مناسبات قدرت- دانش در دیدگاه میشل فوکو)" برگزار می شود. به گزارش خبرگزاری مهر، نشست علمی ماهانه انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران با حضور دکتر مرضیه عالی، با عنوان: نگاهی تبارشناسانه به سیر تحول انضباط در نظام های آموزشی (مبتنی بر مناسبات قدرت - دانش در دیدگاه میشل فوکو) یکشنبه 16 تیرماه از ساعت 16 تا 18 در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران برگزار می شود.

در چکیده این سخنرانی آمده است: کودکان در طول تاریخ آموزش و پرورش همواره از طریق روشها، راهبردها و دیدگاههای مختلف کنترل شده و به نظم درآمده اند. این شیوهها که امروزه به عنوان شیوه های نوین انضباطی در مدرسه به کار گرفته می شوند، از نظر میشل فوکو و پیروانش یعنی فندلر [1] (2001)، پاکویتس [2] (2003)، رادفورد [3] (2005)، رز [4] (2000)، مارشال [5] (2003) و میلی [6] (2007) به عنوان روش های انقیاد کودکان در نظام های آموزشی مورد انتقاد قرار گرفته اند.

این پژوهش به تاسی از این دیدگاه تبارشناسانه فوکو به بررسی این مهم در سیر تاریخ آموزش و پرورش پرداخته و با نگاهی تبارشناسانه پیوند میان قدرت - دانش در گفتمان های آموزش و پرورش پیرامون انضباط مورد بررسی قرار می دهد.

از این رو در این پژوهش در پی بررسی نقاط گسست گزاره های انضباطی در تربیت صورت بندی های گفتمانی انضباط مدرن را در سه رژیم عمل انضباطی مداخله ای، تعاملی و عدم مداخله ای شناسایی نموده و پس از ردیابی گزاره های شکل دهنده به هر صورت بندی در رژیم های حقیقت انضباطی به بررسی عوامل اثرگذار بر این دگردیسی ها پرداخت. در مرحله بعد جهت بررسی تبار تعذیبی انضباط مدرن به تحلیل این گسستها از طریق تحلیل روابط قدرت، تضاد و تبار انضباط مدرن پرداخته و نحوه ورود لیبرالیسم و اشکال مختلف آن به گزاره های تربیتی را مورد بررسی قرار داد.

حاصل پژوهش بیانگر آن بود که در طول زمان در نظام های تربیتی نیز همچون سایر بخش های جامعه سبک های خشن مجازات و تنبیه به مرور زمان جای خود را به اشکال بسیار نرم سازمان یافته نظارت و کنترل داده اند که نه به عنوان ظهور مجدد انسانیت و آزادی بلکه به عنوان تکامل شیوه های انضباط در اشکال جدید، مؤثر و فراگیرتر نمایان شده اند اما همچنان دارای تبار تعذیبی هستند اما آنچه تاکنون مانع از شناخت این تبار شده است ریشه در ورود لیبرالیسم به عنوان عقلانیت سیاسی حاکم بر علوم انسانی به شیوه های انضباطی دارد که در نهایت منجر به آن شده است که کودکان به انسانهایی منقاد و مطیع تبدیل شوند و آموزش به صورت یک کالای تجاری شونده در بازار، عرضه شود و این گونه کودکان از طریق نظام های آموزشی به انقیاد در آیند.

بنابراین می توان گفت فوکو در نظام های تربیتی به دنبال از بین بردن مرزهای عمیق انضباطی است، جایی که صداهای متفاوت خفه می شود، کودکان از اجتماع، مدرسه و زندگی طرد می شوند و از طریق به کارگیری مفاهیمی همچون نابهنجار، شرور و گناهکار، قدرت در زندگی کودکان به اوج می رسد و کودکان نابهنجار و بیمار در دانش تربیتی به گونه ای از زندگی طرد می شوند که دیگر صدایی از آنها به گوش نمی رسد.

پی نوشت:

Fendler -[1]

Popkewitz -[2]

Radford-[3]

Rose-[4]

Marshall-[5]

Millei-[6]